

Betydelsen av sjukdomar i trafiken, nuvarande regelverk

Lars Englund, tidigare chefläkare Transportstyrelsen
Ordförande Svensk Trafikmedicinsk Förening (STMF)

NTF:s temadag 26 November 2020

Mannen körde ner i Helge å på grund av sjukdom

- Mannen som körde ner i Helge å i oktober drabbades av sjukdom. Polisen inleder ingen förundersökning.

AA Öka text-
storleken

KRISTIANSTAD 17 december 2015

Räddningstjänsten åkte ut i två båtar vid olycksplatsen. I väntan på dykare från Helsingborg lyckades Kristianstads räddningspersonal lokalisera bilen med ekolod.

Publicerad 10 februari 2014

Tipsa

Skriv ut

Textstorlek 1 2 3

Uppdaterad 11 februari 2014

Bussförare blev sjuk - körde av vägen

ÄLVKARLEBY

En buss hamnade i diket i Älvkarleby på måndagsförmiddagen. Det var efter att busschauffören plötsligt blivit sjuk och kräcks som han tappade medvetandet och tappade kontrollen över bussen.

Ombord fanns två passagerare som klarade sig utan skador. Räddningstjänsten kom till platsen, men trafiken kunde flyta på utan hinder eftersom bussen låg i diket.

Busschauffören fördes till sjukhus.

Svimmade bakom ratten - slutkört för Börje, 87

Börje, 87

- På väg till kyrkogården för att besöka hustruns grav
- Plötsligt svimmade han bakom ratten.
- – Bilen fortsatte framåt en bit, sedan körde den tvärs över vägen och krockade in i bakre delen på en liten lastbil som stod parkerad på andra sidan av vägen. Det var den enda bilen som fanns på området, konstaterar han.
- – Jag vaknade till när bilen krockade och såg att det rök ur motorn, så jag gick ur bilen.
- Ambulanser och polisen på plats

Börje, 87

- På sjukhuset konstaterades så kallat hjärtblock
- Pacemaker inopererad
- Hans bil står nu på verkstaden ordentligt tillknycklad och Börje Andersson tänker inte skaffa sig någon ny
- Visserligen hade han tänkt köra bil några år till, tills han fyllt 90
- Tänkt om nu:
 - Nu tycker jag att det är rätt så klart att jag ska sluta köra bil. Sedan är det väl så att vi gamla inte ska köra bil, säger han

Stroke orsakade trafikolycka utanför Stenungsund

Fyra personer skadades i en trafikolycka mellan Stenungsund och Ucklum vid sextiden på fredagskvällen. En 64-årig man som enligt polisen drabbats av stroke kom över på fel sida vägen.

Publicerat lördag 13 november 2004 kl 09:41

 [DELA](#)

Han kolliderade med två mötande bilar. Två kvinnor och ett barn som fanns i bilarna skadades, dock inte allvarligt.

64-åringen fördes i helikopter till Sahlgrenska på grund av sviterna efter strokeanfallet.

Hans tillstånd var stabilt på lördagsmorgonen, enligt pressjouren på Sahlgrenska.

Dela

FACEBOOK (0)

TWITTER (0)

E-POST

DELA

Bilförare kraschade rakt in i godisbutik

FALUN

En man i 50-årsåldern körde med bil upp på trottoaren och kraschade in i entrén på butiken Sega rättor på Fålugatan.

Olyckan inträffade strax före halv fyra på torsdagseftermiddagen.

– Han kör Östra Hamngatan och i höjd med Sega rättor hamnar han uppe på trottoaren. Hela väggen är raserad, så det gick inte att sätta i något nytt glas, berättar Karl-Ove Westman, vakthavande befäl vid Dalapolisen.

Enligt polisens uppgifter drabbades mannen troligen av ett epileptiskt anfall. Han fördes till Falu lasarett, men ska ha klarat sig lindrigt undan i olyckan. Inga andra människor kom till skada.

DAN OLSSON

En man i 50-årsåldern körde med bil upp på trottoaren och kraschade in i entrén på butiken Sega rättor på Fålugatan. Olyckan inträffade på torsdagseftermiddagen.

FOTO: BONS NISSE ANDERSSON

Det var den 21 april som den tragiska olyckan där tre personer förolyckades inträffade i en rondell i Hjørring.

Tragisk dödskrasch orsakades av epilepsi

Publicerad 20 jun 2013 kl 14.05

Påkörning övergångsställe

- 90-årig man körde på en 12-årig flicka som gick ut i gatan från höger på ett övergångsställe
- Bilen bakom reagerade på att mannen borde ha sett flickan
- När polisen frågar personen berättar han att han sex veckor tidigare kört på en cyklist och att han också kört på en lyktstolpe och skadat bilens högersida tidigare
- Polisen ifrågasätter personens körkortsinnehav på grund av hög ålder
- Krav på läkarintyg från specialist i allmänmedicin

Påkörning övergångsställe

- Läkarintyget visar att personen trots hög ålder var i bra form
- MMSE var nästan helt utan anmärkning
- Hade haft "en TIA" för något år sedan
- Helt återställd efter denna
- Blodtrycket välreglerat
- När ärendet kom till Trafikmedicin på remiss tyckte vi att synfälten borde undersökas - ögonläkarintyg
- Visade sig ha en inkomplett men rätt stor hemianopsi åt höger

Påkörning vid sidan av vägen

- Kvinna 45 år
- Nyligen diagnosticerad med en hjärntumör
- Synfältsdefekter i form av komplett synfältsbortfall i bägge ögonen åt höger (homonym hemianopsi)
- Inte fått något muntligt körförbud av läkare
- Kör på en man som går vid sidan av vägen med en barnvagn
- Barnet dödas

Påkörning trots muntligt körföbud

- Man 68 år
- Stroke med komplett hemianopsi åt höger
- Ögonläkaren skrev i journalen "Vi är överens om att vi inte ska köra mer"
- Körde ändå
- I samband med besök på sjukhusområdet på en liten lokalväg kört på en äldre kvinnlig cyklist som kom från höger
- Hon blir liggande på vägen
- Mannen rusar ut ur bilen för att hjälpa henne

Påkörning trots muntligt körföbud

- Segnar plötsligt själv ner livlös på vägen bredvid kvinnan med cykeln
- Ambulans i närheten larmas och är snabbt på platsen
- Konstaterar hjärtstillestånd hos mannen, kvinnan är vid liv men höftfraktur
- Mannen återupplivas framgångsrikt, får pacemaker
- Vid återbesök hos ögonläkaren berättar han inte om denna krock
- Ögonläkaren skriver "Vi är fortsatt överens om att vi inte ska köra mer"

Påkörning trots muntligt körföbud

- Vid återbesök på rehab anmäler läkaren där till Transportstyrelsen och berättar om den inträffade krocken
- Hans körkort återkallas på grund av synfältsdefekten
- Söker ändå om dispens från detta beslut
- Får nej till dispens

Diabetesfall

- Kvinna 30 år
- IT-tekniker, arbetat intensivt hela dagen med en krånglande dator hos kund, inte hunnit äta lunch
- Åker hem och erbjuder en bekant man på arbetsplatsen skjuts
- Han reagerar på att hon kör konstigt, alldeles för fort, tvärnitar vid rödljus, "vänstertrafik en stund".
- Verkar underlig och bara skrattar konstigt när han påpekar
- Kräver att få gå ur
- Ser bilen stå kvar när han 20 minuter senare passerar med buss

Diabetesfall

- Han ringde en gemensam bekant som åkte dit
- Då hade hon åkt
- Vittne (taxiförare) hade tutat på bilen som då rivstartat och kört iväg
- Efter några hundra meter kört in i räcke, lyckats räta upp och kört vidare
- I högersväng ut på gräsmatta men åter på vägen
- I mycket hög fart (140) i ny kurva voltat flera gånger och kastats ut ur bilen när den stannat mot träd
- Död när ambulans kommer fram

Diabetesfall

- Typisk bild som vid för lågt blodsocker
- I sjukhistorien fanns 3 episoder av sjukhusvård för medvetslöshet i samband med låga blodsocker, den senaste 2 veckor innan
- Körkortsinnehavet eller bilkörning hade inte diskuterats

Demens, tillstånd efter stroke?

85-årig man dog i kraschen med tåget

Publicerad 24 nov 2015 kl 20:34

Demens, tillstånd efter stroke?

Demens, tillstånd efter stroke?

Hur stor andel av alla krockar med dödlig utgång orsakas av sjukdom?

1. 1%
2. 5%
3. 10%
4. 15%
5. 20%
6. 50%

Studie om betydelsen av sjukdom i trafiken

- Tori Lindsay från Centre for Automotive Safety Research i Adelaide, Australien
- Studie under 4 år, akutteam för djupstudie på plats + medicinsk uppföljning med journaler och eventuell intervju
- Påvisas alkohol eller droger – ej sjukdom
- Inga uppgifter om synnedsättningar
- 300 skadehändelser där någon blev dödad eller allvarligt skadad, 623 personer inblandade
- För 23% av skadehändelser med dödade bedömdes sjukdom vara orsak
- För 13% av skadehändelser med allvarligt skadade bedömdes sjukdom vara orsak
- ”Troligen undervärdering”

Svensk kunskap?

- Höra mer från Marie Skyving senare
- Djupstudierna analyserar i allmänhet inte medicinska journaler eller uppgifter från anhöriga
- Rättsmedicinsk obduktion visar inte så mycket
- I Sverige har mellan 50-150 skadehändelser med dödade per år (2005) bedömts bero på sjukdomar, inklusive sjukdomen alkoholism
- Hur ska vi förebygga detta?
- Läkares anmälan central
- Särskilt viktigt med de förare som inte själva förstår att anpassa sin körning till sin förmåga

Att beakta

- Särskilt viktigt för de som är sjuka att få köra bil?
- Hur stor risk innebär sjukdomar?
- Inte bara äldre
- Äldre viktig grupp och i starkt ökande
- Vill själva helst köra sin egen bil

Läkares anmälan Körkortslagen

10 kap. 2 § (från 2012-02-01)

- Om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren av medicinska skäl är ~~uppenbart~~ olämplig att ha körkort, ska läkaren anmäla det till Transportstyrelsen.
- Innan anmälan görs ska läkaren underrätta körkortshavaren.
- Anmälan behöver inte göras om det finns anledning att anta att körkortshavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon.

Körkortslagen 10 kap. 2 §

- Om en läkare vid undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning eller utredning, ~~kan~~ ska läkaren anmäla förhållandet till Transportstyrelsen.
- Första och andra styckena gäller även den som har traktorkort.

Läkares anmälan

- I Sverige huvudsakliga sättet hitta medicinskt olämpliga (B-körkort)
- Reagerar bara när det är "påkallat"
- Svårt för kollegorna med tillämpningen
 - Psykologiska tillkortakommanden
 - För lite kunskap
- Ingen sanktion
- Brasklappen gör det svårare?

Läkares anmälan

- 4-5 000 per år
- Medicinska återkallelser 8-9000 per år
- Polisen har också anmälningsskyldighet
- 106 000 har medicinska villkor på sitt körkort (jan 2017)
- För få med trafikfarliga sjukdomar anmäls
- Årligen 30 000 stroke, 25 000 demens mm mm
- Flera tiotusentals fler per år borde inte köra bil mer!

Läkares ”muntliga körförbud”

- Indikationen är den samma som för anmälan
- Används oftare än anmälan – i storleksordningen 3-4 gånger oftare (enligt annan undersökning 10 ggr)
- Av alla som får demensdiagnos på ett år anmäls bara 8%, 85% får ”muntligt körförbud”
- Efterlevnad kontrolleras för dåligt av läkare
- ”Brasklappen” behövs ibland!
- Tänkt att användas vid kortvariga tillstånd (6 månader rimlig praxis)
- Dock också rimligt avstå från anmälan vid kroniska tillstånd och sängbunden patient

Läkares anmälan

- Anmälningsskyldigheten gäller alla "läkare"
- "Utredningsanmälan" innebär ett föreläggande om läkarintyg
- Muntligt körförbud eller inte påverkar inte Transportstyrelsens bedömning
- Många läkare vill slippa anmäla och ta upp frågan
- Vill hellre ha periodiska kontroller av äldre

Viktigaste budskapen

- Sjukdomar i trafiken är viktigt
- Sjukdomar är vanligare hos äldre
- Systemet med läkares anmälan och muntliga körförbud fungerar troligen tillräckligt bra men kan bli bättre
- Vi kommer inte att få återkommande läkarundersökningar som krav för fortsatt körkortsinnehav efter en viss ålder